

VVD
2006
14

PKP 2006 - 2010

Politiek Kernpunten Programma

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie

Voorwoord

Voor u ligt het Politiek Kernpunten Programma (PKP) 2006-2010 "Ruimte voor Vrijheid!" van de Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie (JOVD). Het PKP zal de komende jaren een leidraad zijn voor de politieke visie van de JOVD. Deze visie is uiteraard gebaseerd op de liberale beginselen: vrijheid, verantwoordelijkheid en verdraagzaamheid.

Zoals de titel van het PKP "Ruimte voor Vrijheid!" al aangeeft, draait het in dit PKP om de ruimte die mensen nodig hebben om hun leven zo in te richten als zij zelf willen zonder daarbij belemmerd te worden door een betuttelende overheid. Ieder individu is vrij eigen keuzes te maken en kansen te benutten. Dit betekent echter wel dat iedereen zelf verantwoordelijkheid moet nemen om deze ruimte naar eigen wens in te richten en de overheid slechts een kader stelt waarbinnen dit kan gebeuren.

"Ruimte voor Vrijheid!" is al weer het negende PKP sinds 1966 dat de JOVD uitgeeft. Op het najaarscongres 2006 te Rijswijk is het PKP tijdens de werkgroepen behandeld en vastgesteld op de Voorbereidende Algemene Vergadering in november 2006. Het PKP is door een aantal mensen mogelijk gemaakt. Onder supervisie van de toenmalig Vice-voorzitter Politiek, Jasper Honkoop, is de commissie PKP 2006-2010 bestaande uit Laurens Heinen en Lucien Weide, aan de slag gegaan. Na maanden hard werken lag het concept-PKP klaar en is op 1 oktober 2006 een PKP-dag georganiseerd in Utrecht waarbij de leden in discussie konden gaan met de commissie. Bovendien heeft Henk Kamp, toenmalig minister van Defensie, zijn visie gegeven op hetgeen geschreven was. Tijdens het najaarscongres werd het PKP verder bediscussieerd in werkgroepen en uiteindelijk werd het positieve werkgroepadvies meegenomen naar de ledenvergadering waar het PKP is vastgesteld zoals het nu voor u ligt. Ik wil Lucien, Laurens en Jasper bedanken voor hun inzet en bijdrage aan de politieke meningsvorming van de JOVD in de komende jaren.

Tot slot wens ik u veel leesplezier!

Sabine Koebrugge

Landelijk Voorzitter

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Inleiding	6
Binnenlandse Zaken en Justitie	7
Koningshuis	7
Koninkrijk	7
Referendum	7
Staten Generaal	7
Landelijke politiek	8
Toegankelijke democratie	8
Lokale politiek	8
Provincies	9
Verkleining van de overheid	9
Regelgeving	9
Politie	9
Grondwet en grondrechten	10
Straffen	10
Rechtspraak	10
Financiën	11
Staatsschuld en staatsbegroting	11
Belastingen	11
Buitenlandse Zaken en Europese Unie	12
Verenigde Naties	12
UNHCR	12
Ontwikkelingssamenwerking	12
Noodhulp	12
Diplomatie	12
Defensie	13
Europese Unie	13
EU - beleidsterreinen	13
Europese instellingen	14
Uitbreiding en inkrimping	15
Economische Zaken	16
Marktwerving en privatisering	16
Ondernemerschap	16
Infrastructuur, Ruimte en Milieu	17
Verkeer en vervoer	17
Wegennet	17

Openbaar vervoer en spoor	17
Lucht- en zeehavens	17
Ruimte	18
Wonen	18
Ruimte en natuur	18
Landbouwpolitiek	18
Water	19
Energie	19
Sociale Zaken	20
Bestaansminimum	20
Werkgelegenheidsbeleid	20
Vrij verkeer van personen en werknemers binnen de EU	20
Kinderbijslag	20
Werknemers en ontslagbescherming	21
Verlofregeling	21
AOW/ Pensioenstelsel	21
Integratie	21
Onderwijs, Wetenschap en Cultuur	22
Lager Onderwijs	22
Voortgezet Onderwijs	22
Hoger Onderwijs	22
Bekostiging onderwijs	23
Wetenschap	23
Cultuursubsidies	24
Publieke omroepen	24
Gezondheidszorg	25
Ziektekosten particulieren	25
Sport	25
Abortus	25
Drugs	25
Euthanasie	25
Xenotransplantatie	26
Donorregistratiesysteem	26
Genetische modificatie	26
Klonen	26
Dierenwelzijn	26

Inleiding

In onze samenleving moet worden uitgegaan van de kracht van een individu. Dat individu zorgt er met anderen voor dat de samenleving functioneert. Taak van de overheid is slechts het scheppen van een kader waarbinnen dit kan gebeuren, wat inhoudt dat zij genoeg ruimte laat voor de bewegingsvrijheid van haar onderdanen, maar ook dat zij niet de pretentie heeft alles beter te kunnen oplossen dan de burger zelf.

Het idee van een overheid die soevereiniteit ontleent aan de goedkeuring van haar burgers is ontstaan uit samenwerking en vrijwilligheid en is per definitie van onderaf naar boven uitgebouwd. Het is belangrijk deze gedachte in het oog te houden als gekeken wordt naar de overheid van vandaag en die in de toekomst. Met deze uitgangspunten is het Politiek Kernpunten Programma van de JOVD geschreven.

Belangrijke aspecten van onze huidige samenleving komen in het PKP aan de orde vanuit liberaal perspectief. Ruimte voor vrijheid moet gegeven worden in de meest letterlijke zin van het woord; ruimte voor mensen om te wonen en te leven zoals zij willen. Maar ook ruimte om te bepalen hoe hun omgeving willen inrichten; hierin is decentraliteit een belangrijke voorwaarde.

Ruimte moet echter allereerst worden ingevuld door het individu zelf, het is zelf verantwoordelijk voor het eigen geluk en succes. Dat het individu niet aan het handje wordt genomen komt in ruime mate terug op meerdere terreinen in dit PKP.

Lucien Weide
Laurens Heinen
Commissie PKP 2006-2010

Binnenlandse Zaken en Justitie

Koningshuis

Politieke macht bij een persoon is vanuit de liberale traditie alleen wenselijk indien op die persoon een sterke democratische controle is, en er sprake is van checks and balances. In de Nederlandse politieke traditie past een enkele persoon met politieke macht niet. Het Nederlandse politieke systeem kent als hoogst gekozen orgaan de Staten-Generaal. De manier waarop het politieke systeem is ingericht, waarborgt minderheidsbelangen. Een systeem om een staatshoofd te krijgen moet hierbij aansluiten. Politieke macht bij een staatshoofd past dus noch in de liberale, noch in de Nederlandse politieke traditie en is derhalve niet gewenst.

De keuze voor een staatshoofd met een symbolische functie is dan ook een logische keuze. De positieve invloed op de samenleving en de breekijzerfunctie in de internationale betrekkingen komen zo tot hun recht, zonder in te druisen tegen de ongewenstheid van politieke macht bij één (niet gekozen) individu.

De symbolische functie en de positieve invloed op de samenleving zijn er slechts wanneer het staatshoofd volkomen onafhankelijk en objectief is. Wanneer deze functie direct, dan wel indirect, gekozen is, staat dit staatshoofd slechts symbool voor de (beperkte) meerderheid die hem gekozen heeft en verliest daarmee zijn waarde als symboolfunctie.

Koninkrijk

De Antillen is alles dat Nederland nog rest van de (vroeger uitgebreide) overzeese gebiedsdelen. De relatie met de eilanden is geregeld in het Statuut van het Koninkrijk, dat oorspronkelijk inhield dat het koninkrijk Nederland zou bestaan uit Nederland en de Nederlandse Antillen, waar nu Aruba als derde eenheid los naast is komen te staan. Het houdt in dat bepaalde zaken gezamenlijk worden geregeld (nationaliteit, defensie) en bepaalde zaken apart (meeste binnenlandse terreinen, politiek). Op de Antillen gaan echter stemmen op om de relatie met Nederland te veranderen: Aruba wil meer autonomie, Curacao wil meer basisgaranties van Nederland op bepaalde terreinen (onderwijs, zorg) en andere eilanden als Saba en St. Eustatius missen simpelweg de schaalgrootte om alleen te kunnen opereren. Naar onze mening dient er dus, aangezien de situatie per eiland verschilt, een plebisciet plaats te vinden per eiland, waar gekozen kan worden tussen totale afhankelijkheid in de vorm van een gemeente, waarbij het Rijk de provinciale taken vervult of totale onafhankelijkheid waarbij de financiële banden over een periode van tien jaar afgebouwd moeten worden. Deze keuze vinden wij noodzakelijk omdat de al zo lang geprobeerde tussenvorm niet werkt, met alle consequenties van dien (corruptie in bestuur, laag opleidingsniveau, rechtsonzekerheid en hoge kosten voor Nederland). De keuze voor een referendum op dit vlak vinden we gerechtvaardigd omdat het hier gaat om het verkrijgen van het allereerste mandaat door het landsbestuur, namelijk soevereiniteit.

Referendum

In principe is de JOVD geen voorstander van het referendum. Naast het feit dat de Nederlandse kiezer niet gewend is aan dit instrument en het instrument sowieso gebiased is (meer kans op "nee") is de keuze gemaakt voor indirecte democratie en zal elk tussentijds ingrijpen van het volk het al wankele mandaat van de volksvertegenwoordiging aantasten. Bovendien moet de burger bij de politiek afdwingen dat keuzes voor de langere termijn bij verkiezingen aan bod komen en dat het debat wordt gevoerd in de tweede kamer en niet slechts in de ministerraad of het torentjesoverleg. Daarnaast valt het te betwijfelen of de burger even geschikt is om sommige meer abstractere keuzes te maken en is het soms de vraag of bepaalde relevante (vertrouwelijke?) informatie kan worden doorgespeeld naar de totale kiespopulatie. Aangezien het op lokaal niveau praktischer zaken betreft, zal daar op bovenstaande een uitzondering worden gemaakt.

Staten Generaal

Tweede Kamer

De tweede kamer is het hoogste niveau van volksvertegenwoordiging in Nederland. Zij dient te wor-

den gekozen volgens het systeem van evenredige vertegenwoordiging. De nationale politiek heeft de neiging om teveel op detail te concentreren en de hoofdlijnen uit het oog te verliezen. Ook is het de vraag of toekomstvisie een belangrijk element is in het alledaagse debat in de kamer. Om detail tegen te gaan maar de kwaliteit wel te verhogen, dient het aantal kamerleden dan ook te worden teruggebracht naar 100 en dient elk kamerlid meer inhoudelijke ondersteuning te ontvangen dan nu het geval is.

Eerste Kamer

De Eerste Kamer heeft duidelijk een politieke taak in het wetgevingsproces. Hoewel zij minder bevoegdheden heeft in het wetgevingsproces, kan de Eerste Kamer op dezelfde manier wetgeving beoordelen als door de Tweede Kamer. Politieke en juridische gronden spelen een rol bij de beoordeling van wetten in de Eerste Kamer. Met name het juridische element is belangrijk in de eerste Kamer en daar ligt ook de toegevoegde waarde van de Eerste Kamer. In de Tweede Kamer handelt men nogal eens vanuit de waan van de dag. De juridische elementen, in combinatie met de politieke gronden, maken de Eerste Kamer tot een chambre de réflexion en niet slechts tot een verlengstuk van de Raad van State.

Landelijke politiek

De huidige kieswet heeft een te behoudende werking. Het door de kieswet en cultuur ontstane stelsel zorgt er in bepaalde gevallen voor dat vernieuwing in kritiek geen begrippen zijn die automatisch doorwerken naar de hoogste regionen in politieke partijen. Een van de componenten van de kieswet is dat partijen een lijst mogen samenstellen, hetgeen als gevolg heeft dat bepaalde kandidaten die op de lijst staan veel meer kans maken dan andere en dat er lijstduwers op de lijst kunnen komen die wel stemmen halen, maar geen enkele motivatie of kans hebben om daadwerkelijk verkozen te worden. In het nieuwe systeem moet de bevoegdheid aan de partij blijven om kandidaten voor te dragen. Het totaal aantal stemmen van de lijst bepaalt dan het aantal zetels dat de lijst toekomt, welke zullen worden bezet door de kandidaten met de hoogste stem aantallen.

Toegankelijke democratie

Het huidige systeem waar in een partij geen recht heeft op een restzetel als niet een gewone zetel is behaald bij de verkiezingen, is voldoende. Er komt geen systeem waarin wordt bepaald dat slechts bij een bepaald percentage behaalde stemmen een politieke partij de Tweede Kamer in mag. Ook kleinere politieke partijen moeten in het politieke spectrum de kans krijgen om mee te doen. De kleinere partijen zorgen voor pluriformiteit binnen het politieke spectrum. De Nederlandse samenleving is ook weerbaar genoeg tegen partijen en stromingen die via democratische weg de uitgangspunten van onze democratie willen veranderen.

Lokale politiek

De lokale politiek is inherent anders dan de regionale en nationale politiek, aangezien het gemiddeld meer over praktische en minder over ideologische zaken gaat. Om de slagvaardigheid en legitimiteit van het lokale bestuur te maximaliseren, dient de burgemeester van een gemeente direct verkozen te worden door de lokale bevolking. Indien 2/3 van de gemeenteraad, die ook direct wordt gekozen, dit wenst, kan de burgemeester onder bepaalde voorwaarden worden afgezet. Bij het afzetten van de burgemeester worden nieuwe gemeenteraadsverkiezingen uitgeschreven. Indien de gemeente dit wenst, staat haar de mogelijkheid open om over lokale zaken een referendum van welke aard dan ook uit te schrijven.

De burgemeester krijgt de bevoegdheid om in zijn gebied - tijdelijk - bepaalde veiligheidsmaatregelen, zoals preventief fouilleren, door te voeren. De gebieden waar laatstgenoemde bevoegdheden gelden, dienen daartoe eerst te worden aangewezen door de gemeenteraad. De Burgemeester draagt zelf wethouders voor die benoemd worden door de gemeenteraad. Wethouders zijn verantwoording verschuldigd aan de gemeenteraad en kunnen afgezet worden met een gewone meerderheid.

Provincies

De provincie is onzichtbaar voor de Nederlandse bevolking, wat onder meer blijkt door de lage opkomst bij de verkiezingen van de Provinciale Staten. Burgers en bedrijven moeten weten bij welke instantie zij terecht kunnen voor bepaalde zaken en waarop een instantie kan worden afgerekend. Daar komt bij, dat de regionale vraagstukken zich op een steeds grotere schaal voltrekken, zeker bekeken vanuit Europees perspectief. Een groot aantal problemen overstijgt de grenzen van de gemeente, maar de centrale overheid kan niet weten en overzien wat zich op lokaal niveau voltrekt. Regionale zaken gaan de grenzen van de provincie op dit moment ook al te boven. De JOVD pleit voor het afschaffen van de provincies en waterschappen en tot het overgaan op een vier- of vijftal regio's. Die grotere schaal komt mede voort uit de steeds grotere rol van Europa. De drie noordelijke provincies pakken reeds gezamenlijk het Europees beleid aan. De JOVD pleit daarnaast bijvoorbeeld voor een versterking van de Randstedelijke provincies (naar voorbeeld van Greater London) door deze samen te voegen tot een regio. Voor de overige provincies gelden soortgelijke scenario's. De regio moet, als volksvertegenwoordiging, herkenbaar zijn voor de bevolking. Omdat de regio zich op een grote schaal moet gaan bezighouden met zaken als verkeer en vervoer, waterinrichting en volkshuisvesting, wordt de zichtbaarheid en de herkenbaarheid van de bestuurlijke middenlaag 'vanzelf' groter. De landsdelen dienen op dezelfde wijze te worden bestuurd en georganiseerd als de huidige provincies, met als uitzondering dat de landsdeelbaas eens per vier jaar wordt gekozen door de burgemeesters in zijn gebied. Aangezien de landsdelen dichter bij de burger staan dan de centrale overheid, is het wenselijk om deze ook bevoegdheden en portefeuilles toe te kennen. De landsdelen gaan over verkeer en vervoer, de politie, water, landschapsbeheer en volkshuisvesting.

Verkleining van de overheid

Liberalen hebben veel te zeggen over een kleinere overheid. Op verschillende onderdelen in ons staatsrechtelijk bestel is het mogelijk om te zorgen dat die overheid daadwerkelijk kleiner wordt. Op centraal niveau moeten departementen samengevoegd worden. Dit zorgt voor een kleinere overheid en effectievere besluitvorming.

Om de grip van de politiek op het bestuurlijk apparaat te verhogen, moet de ambtelijke top naar wens van de bestuurder na elke verkiezingen kunnen worden vervangen, evenzo bij lagere overheden.

Regelgeving

Uit de overvloed aan regelgeving vloeit een hoge bureaucratiedruk voort. De rechterlijke en justitiële organisatie verkeert in een permanente staat van overbelasting waardoor het aantal fouten toeneemt en de controle over overheidsdiensten vermindert. Het groeiende aantal wetten en regels, mede in het licht van de enorme hoeveelheid regelgeving die uit Brussel komt, vermindert in sterke mate het draagvlak van recht en wet. De Nederlandse overheid is decennia bezig met het maken van dereguleringsprogramma's. Minder regelgeving lijkt een belangrijk doel te zijn geworden. Minder regels zorgen voor meer duidelijkheid, voor meer overzichtelijkheid voor burgers en ondernemingen en dat er meer verantwoordelijkheid wordt gelegd bij de burgers en ondernemingen zelf. Het schrappen van regels is echter niet zomaar gedaan. De overheid kan niet zomaar zeggen dat een regel moet verdwijnen. Immers, de gevolgen kunnen groot zijn. Er moet dus goed onderzoek worden gedaan naar de gevolgen van het schrappen van regelgeving. Hiervoor wordt een speciale projectminister benoemd.

Een groot deel van de oplossing als het gaat om deregulering zit niet in het schrappen van bestaande regelgeving. Het is belangrijk dat de overheid anders gaat denken over regelgeving. De regelgevers moeten er niet bij alles van uitgaan dat problemen opgelost kunnen worden met nieuwe regels. De blik is bij het oplossen van problemen dan ook vaak gericht op het recht. De overheid moet echter juist bij nieuwe regelgeving nagaan of burgers en bedrijven niet zelf in staat zijn om het probleem op te knappen. De samenleving kan zelf makkelijk meer verantwoordelijkheden dragen. Daarnaast is de samenleving, als het moet, meer gericht op het vinden van oplossingen.

Politie

De Nederlandse politie is al jaren georganiseerd in een aantal korpsen, die van de minister van Binnenlandse Zaken en de regionale colleges bepaalde doelen en budgetten krijgen toegekend. Het is een goede zaak dat politie decentraal wordt aangestuurd, o.a. op het gebied van prioriteiten. Daarom

is het belangrijk dat beslissingen over onder meer de prioriteiten door de betrokken gemeenteraad genomen worden. De landsdelen hebben een coördinerende functie op dit gebied. Openbare orde blijft een bevoegdheid van de burgemeester. Het beheer van de politie wordt landelijk gevoerd.

Grondwet en grondrechten

Naast de toetsing voor de inwerkingtreding van een wet aan de grondwet door de politiek moet toetsing van wetten aan de klassieke grondrechten uit de grondwet door de rechter worden toege staan. Voor liberalen zijn individuele grondrechten essentieel. Er zijn bepaalde gevallen waarin de overheid (gedeeltelijk) aan deze rechten voorbij mag gaan. De overheid mag bij terrorismegevaar alle noodzakelijke maatregelen inzetten om dit gevaar tegen te gaan. Bepaalde rechten echter, zijn onvervreemdbaar en komen toe aan iedereen, ook aan vermeende terroristen.

De Nederlandse Grondwet is aan een update toe. Beginselen die voortvloeien uit het IVBPR en EVRM komen niet voor in de Nederlandse Grondwet, zoals het fair trialbeginsel en het recht op onpartijdige rechtspraak. Bij een volgende grondwetsherziening worden deze punten mee genomen.

Straffen

Straffen, waaronder straffen met vrijheidsberoving, zijn geëigende maatregelen voor de overheid om vastgestelde regels te handhaven en de samenleving te beschermen. In gevallen waar het zeer ernstige misdaden betreft is deze laatste component belangrijk. Daarom moet het huidige systeem van Ter Beschikking Stelling ook voortbestaan. In de meeste gevallen echter moet straffen een middel zijn om mensen de juiste weg te wijzen en moet herintegratie van de delinquent een hoofddoel zijn. Voor jeugddelinquente zijn alternatieven zoals Glenn Mill's-Type scholen zeer wenselijk.

De JOVD is in elk mogelijk geval tegen de doodstraf, gezien de foutmarge in het justitiële systeem, de onomkeerbaarheid van deze straf en het feit dat geen mens of organisatie het recht heeft om een ander mens van het leven te beroven.

Veelplegers moeten zwaarder gestraft worden.

Rechtspraak

Een professionele en onafhankelijke rechtspraak hoort bij een rechtsstaat. Daarom hoort dit primaat bij rechters die daartoe zijn opgeleid en niet bij een "jury of peers". Ook vormen van rechtspraak waarin zogenaamde "leken" een daadwerkelijke bevoegdheid krijgen om vonnissen uit te spreken, zijn onwenselijk, hoewel het natuurlijk verstandig is dat hun advies door rechters wordt ingewonnen. De Hoge Raad dient in alle gevallen, ook bestuursrechterlijke, het hoogste orgaan te zijn. Daarom moet voor bestuursrecht een nieuwe kamer bij de Hoge Raad worden ingericht.

Financiën

Staatsschuld en staatsbegroting

De Nederlandse staat is al lange tijd gezegend met een aanzienlijke staatsschuld. Hoewel deze als percentage van het BBP niet stijgt en daardoor niet relatief in last op de begroting toeneemt, moet jaarlijks een aanzienlijk bedrag op de begroting worden ingeruimd om de rentelasten te dragen. Het is niet relevant dat een grote hoeveelheid van deze rente naar Nederlanders gaat die stukken staatsschuld in hun bezit hebben; zij kunnen ook leningen aan andere landen of bedrijven verstrekken om renteinkomsten te genereren. De Nederlandse staat kan haar geld beter kwijt en dient deze staatsschuld dan ook binnen afzienbare tijd af te bouwen. Dit betekent niet dat een begrotingstekort zelfs in de barste tijden uit den boze is, maar wel dat er in gemiddelde en voorspoedige perioden fors moet worden afgelost. De zalmnorm (inkomstenmeevallers automatisch gebruiken om af te lossen) is hier een goed middel voor; een ander middel kan bijvoorbeeld het maximeren van de uitgavenstijging zijn.

Belastingen

Het Nederlandse belastingstelsel is al geruime tijd een proeftuin voor belastingadviseurs die bakken met geld verdienen door vermogende mensen op de mazen in het systeem te wijzen. Er zijn immers zoveel aftrekposten en bijtellingen dat men door de bomen het bos niet meer ziet. Sinds 2001 is dit aanzienlijk verbeterd, maar er zijn nog veel meer voordelen te halen. Zo pleit de JOVD voor het invoeren van één tarief dat gelijk is voor iedereen, de vlaktaks. Om dit te compenseren dienen alle aftrekposten ook te verdwijnen, inclusief de hypotheekrenteaftrek die een erg verstorende werking op de woningmarkt heeft. Deze laatste kan daartoe in stappen van 5% worden afgeschaft. Daarnaast dient de mogelijkheid te worden geboden voor landsdelen en gemeenten om hun eigen inkomstenbelasting te heffen; dit kunnen zij doen door een percentage vast te stellen dat voor de inwoners van dat gebied bovenop de landelijke vlaktaks komt. Om inefficiënties te voorkomen dient de inning wel landelijk plaats te vinden.

Successierechten zullen niet meer worden geheven. Overdrachtsbelasting moet sowieso worden afgeschaft.

De communicatiestroom bij de inning van belastingen moet worden omgedraaid. In plaats van dat de burger steeds zijn gegevens moet communiceren die de dienst moet controleren, moet de belastingdienst de bij hen bekende gegevens aan de burger ter controle aanbieden.

Buitenlandse Zaken en Europese Unie

Verenigde Naties

De Verenigde Naties zijn het overlegorgaan en de conflictenbeslechter op mondiaal niveau, en dienen dat ook te blijven. De VN hebben een belangrijke taak als het gaat om het handhaven van internationale verdragen en het beschermen van mensenrechten. Ook dienen de VN een belangrijke rol te spelen op het gebied van het tegengaan van (militaire) agressors en het brengen van stabiliteit in explosieve regio's. Het ontbreekt de VN nog wel eens aan daadkracht op dit niveau en aan mandaat voor landen die onderdeel willen zijn van de oplossing. Onder meer daarom moet de werking van de VN hervormd worden.

De Veiligheidsraad is het executieve orgaan van de VN. Het aantal leden van de Veiligheidsraad dient te worden beperkt tot 15 leden. De meerderheid van de zetels moet bij roulatie worden bezet, waarbij dient te worden aangemerkt dat regionale spreiding en de vertegenwoordiging van grote landen in de raad een eis is om haar besluiten de nodige legitimiteit te verschaffen. Aangezien een veto een versturende werking heeft op besluitvorming, dient het vetorecht te verdwijnen.

UNHCR

Door diverse problemen, waaronder conflicten maar ook oorzaken van natuurlijke aard, zijn er grote groepen vluchtelingen in de wereld. De organisatie die als taak heeft om deze mensen te beschermen, op te vangen en terugkeer mogelijk te maken zijn de VN en, specifiek, de UNHCR. Haar prioriteit moet zijn om excessen te voorkomen en hiertoe moeten zij en de vluchtelingen in haar kampen worden beschermd tegen elke vorm van verstoring, inclusief eventuele agressieve staten of groeperingen. Aangezien uiteindelijke terugkeer en het opnieuw opbouwen van hun bestaan door de vluchtelingen kerndoel is, is opvang in de regio waar mogelijk de wenselijke tussenoplossing. Landen die hier aan meewerken dienen uit de algemene middelen van UNHCR te worden gecompenseerd. Hiertoe moet de UNHCR door de lidstaten van de VN van voldoende middelen worden voorzien.

Ontwikkelingssamenwerking

Bij ontwikkelingssamenwerking gaat het om hulp die ontwikkelingslanden zelf niet kunnen aanbieden. De overheid moet het landsbestuur van het ontvangende land streng controleren op corruptie. De controle is een voorwaarde om hulp te krijgen. Het is niet acceptabel indien het ontwikkelingsgeld en de ontwikkelingsmiddelen in verkeerde handen vallen en voor verkeerde doelen worden aangewend. Een optie is om, in samenwerking met daarin ervaren organisaties, op projectbasis verbeteringen door te voeren in het te ontwikkelen land. Nederland kan dan, wellicht in vrijwillige samenwerking met andere Europese landen, beleidsprioriteiten vaststellen en controle uitvoeren op uitgaven. De hulp moet zich in eerste instantie richten op primaire levensbehoeften en secundair op kennisoverdracht. Ook is het voor de ontwikkeling van een land essentieel dat het recht op eigendom van haar burgers wordt gewaarborgd, omdat anders de rechtsonzekerheid de economische dynamiek zal aantasten.

Noodhulp

Noodhulp moet alleen in worden gezet als mensenlevens daadwerkelijk bedreigd worden. Het is niet efficiënt als voor elke ramp een aparte actie moet worden opgezet. Daarom moet er binnen de VN een orgaan worden ingesteld dat criteria ontwikkelt en het budget beheert dat beschikbaar is voor noodhulp. Dat geld is afkomstig van de landen die lid zijn van de VN. Op basis van de vastgestelde criteria beoordeelt het orgaan of noodhulp wordt ingezet, waarbij ook zoveel mogelijk moet worden gekeken naar preventie.

Barrières niet acceptabel. EU verbieden om barrières op te werpen. Bilateraal proberen

Diplomatie

Nederland dient, in samenwerking met overige lidstaten van de Europese Unie, de diplomatieke en economische banden met landen waar ernstige mensenrechtenschendingen plaatsvinden op te schonen. In elk geval mag geen wapenhandel worden toegestaan met landen op deze "zwarte lijst". Wel moeten middelen worden ingezet om democratie en mensenrechten in dat soort landen te bevorderen.

ren. Contacten met deze landen dienen zich te beperken tot het verbeteren van de situatie op het gebied van deze twee begrippen.

Geen enkel land heeft het recht om kernwapens te bezitten of te gebruiken. Het doel moet dan ook zijn om uiteindelijk van de kernwapens af te geraken. De internationale gemeenschap dient zich actief te verzetten tegen landen die nog geen kernwapens hebben, maar deze proberen te ontwikkelen.

Defensie

De JOVD ziet militaire samenwerking zeer duidelijk als terrein waar samenwerking niet kan worden verplicht. Het is wel zeer wenselijk voor Nederland om samenwerking te zoeken. De JOVD ziet het belang van een onafhankelijke Europese interventiemacht, die onafhankelijk van de Verenigde Staten kan opereren. Wel is het belangrijk dat dit onder NAVO-vleugel gebeurt, aangezien de ondeelbaarheid van militaire eenheden en -structuren er voor zorgt dat concurrentie tussen deze organisaties onmogelijk en onwenselijk is.

Ook binnen Nederland is samenwerking een sleutelwoord. De oude structuren (Landmacht, Luchtmacht en Marine) functioneren al onder één leiding en het is wenselijk dat er op elk niveau zoveel mogelijk samengewerkt wordt tussen deze structuren. Een belangrijke taak van defensie is en blijft het participeren aan vredesmissies, maar ook moet worden beseft dat de strijdkrachten altijd inzetbaar moeten blijven in oorlogssituaties met een hoog risicoprofiel. Wat dat betreft is het dus belangrijk dat de strijdkrachten in een groot spectrum aan situaties moeten kunnen opereren.

Europese Unie

De Europese Unie is een groots en nobel project, dat eens is gestart om veiligheid, stabiliteit en welvaart in Europa te bevorderen. Inmiddels is het, met al haar instituties, beleidsterreinen en lidstaten, uitgegroeid tot een zeer grote organisatie, die nog steeds moet voldoen aan die allereerste doelstellingen. Er is in de EU onderscheid te maken tussen zaken waaraan iedere lidstaat deel moet nemen, zaken waarvoor de Europese Commissie volgens de JOVD samenwerking tussen lidstaten dient te stimuleren, maar waarvoor participatie door lidstaten optioneel is, en zaken die in principe niet in het EU-domein thuishoren. Dit laatste betekent niet dat op dit gebied niet kan worden samengewerkt door lidstaten, maar dit dient dan op bilateraal niveau te gebeuren.

Iedere EU-lidstaat accepteert of is vertegenwoordigd in de Europese Instellingen: de Europese Commissie, de Europese Raad, het Europees Parlement en het Hof. Een uitzondering hierop vormt de ECB, waar alleen lidstaten in participeren die lid zijn van de monetaire unie. Het spreekt voor zich, zoals alle activiteiten in de categorie van optionele samenwerking, dat slechts de participerende landen deze betalen.

EU - Beleidsterreinen

De categorie van bezigheden en beleidsterreinen waarin EU-lidstaat sowieso in participeert zijn zaken van grensoverschrijdende aard, zoals vervuiling, epidemiebestrijding en het delen van informatie voor opsporingsdiensten. Elke EU-lidstaat dient bovendien criminelen uit te leveren aan elke andere EU-lidstaat, tenzij hetgeen waar de persoon voor wordt aangeklaagd niet strafbaar is in eigen land. Bovendien dient de gevangene het recht te hebben in eigen land de straf uit te zitten.

Ook de interne markt en haar toezichthouders zijn onlosmakelijk verbonden met de unie. Daarnaast moet iedere lidstaat afdragen aan de structuurfondsen, die overigens slechts moeten worden ingezet om de nieuw(st)e toetreders te versterken.

Al deze bezigheden worden betaald via het hoofdbudget van de Unie. Het is begrijpelijk dat dit nu wordt betaald door lidstaten in een percentage van hun BBP, gezien de verschillen in welvaart die nu bestaan. Gestreefd moet echter worden naar een situatie waarin lidstaten betalen via een vaste afdracht per inwoner.

Terreinen waar de Europese Commissie verdere samenwerking tussen lidstaten dient te coördineren en stimuleren, maar waar lidstaten niet verplicht worden tot samenwerking, zijn onder meer de monetaire unie en de daarbij behorende Europese Centrale Bank en stabiliteitspact, samenwerking op

het gebied van defensie- en buitenlandbeleid, het Schengen-akkoord en het toelaten(/verdelen) van immigranten en kwaliteitsbewaking van (hogere) onderwijs.

Alle andere - hierboven niet genoemde - terreinen zijn taken die de lidstaten of hun decentrale onderdelen toekomen, zoals strafrecht en ander nationaal recht maar ook landbouw- en plattelandsbeleid en subsidies op dat vlak, hoewel laatstgenoemde natuurlijk wel onderhevig zijn aan Europese mededingingswetgeving. Er moet zeer strikt op worden toegezien dat deze en andere domeinen zo decentraal mogelijk worden aangepakt en dat het hogere niveau (EU) niet als een stofzuiger bevoegdheden naar boven zuigt. Hiertoe moeten maatregelen worden ingezet zoals de gele/rode-kaartprocedure, waarbij een aantal nationale parlementen, namelijk één derde plus één, een Europees wetsvoorstel kunnen tegenhouden. Deze kaartprocedure kan worden ingezet als de richtlijn nog niet in Brussel is aangenomen.

Daarbij zij opgemerkt dat de nationale parlementen al in een vroeg stadium actief betrokken moeten zijn bij Europese besluitvorming. De afgelopen jaren is Nederland vaak in een (te) laat stadium betrokken bij de totstandkoming van Europese richtlijnen. Gezien de gevolgen van deze richtlijnen moet Europees beleid worden gezien als binnenlands beleid. Het is zaak dat het nationale Parlement is een vroegtijdig stadium is betrokken bij de totstandkoming en niet pas in de implementatiefase van een richtlijn, wanneer er feitelijk niets meer aan de richtlijn gedaan kan worden. Al in de fase van een Commissievoorstel moet het Parlement en met name de Tweede Kamer weten waar zij op gaat inzetten en hoe zij de regering gaat controleren.

Europese instellingen

De Europese Unie wordt op democratische wijze bestuurd door de Europese Commissie, die gecontroleerd wordt door de Europese Raad en het Europees Parlement. Naast deze politieke instellingen zijn er twee andere instellingen, namelijk de Europese Centrale Bank en het Europees Hof van Justitie.

De Europese Commissie dient qua grootte afgestemd te worden op haar bezigheden, maar mag niet zo groot worden dat zij haar slagvaardigheid verliest, dus een ledenaantal van 15 is maximaal. Om de diversiteit in de Commissie te bevorderen dienen de commissieleden afkomstig te zijn uit minimaal 10 verschillende lidstaten. Voor de formatie van de Europese Commissie, die dient als Dagelijks Bestuur van de Unie, wordt door het EP een informateur gekozen. Deze stelt een ploeg samen die daarna moet worden goedgekeurd door 2/3 in de Europese Raad en een meerderheid van het Europees Parlement.

De Europese Raad moet worden gezien als de senaat van de Unie en moet opkomen voor de belangen van de lidstaten. Bepaalde belangrijke zaken, zoals het kiezen van een nieuwe Commissie en het vaststellen van het budget, moeten met een gekwalificeerde meerderheid worden bekrachtigd. Iedere lidstaat heeft bij de besluitvorming in de Raad één stem. Alle wetten moeten na behandeling in het Parlement met normale meerderheid worden goedgekeurd door de Raad. In de raad geldt geen vetorecht.

Het Europees Parlement in haar huidige vorm functioneert niet naar behoren. Om de slagvaardigheid en de focus van het Parlement te maximaliseren mag het maximaal uit 200 leden bestaan. Deze worden gekozen door alle Europese inwoners via Europese lijsten; nationaliteit doet er hier niet toe en iedere inwoner van een EU-lidstaat heeft hierin één stem. De bevoegdheden dienen die te zijn die elk fatsoenlijk volksvertegenwoordigend orgaan heeft, waaronder bijvoorbeeld uitdrukkelijk het recht van initiatief.

De Europese Centrale Bank is nu nog een van de Europese Instellingen, maar moet vooral worden gezien als onderdeel van de Monetaire Unie en dient dan ook aan de daaraan participerende lidstaten te worden verbonden en door hen te worden betaald. De president van de ECB dient, om de vakkundigheid en onafhankelijkheid te vergroten, te worden gekozen door alle presidenten van nationale banken. De Europese Bank dient op het gebied van beleid te letten op zowel inflatiebestrijding als monetaire stabiliteit.

Uitbreiding en inkrimping

Het is ondoenlijk en onwenselijk om de grenzen van de Europese Unie vast te leggen. Op het gebied van uitbreiding van de Unie is het wenselijk om, na de toetreding van Bulgarije en Roemenië, een pas op de plaats te maken. Nieuwe lidstaten hebben vooral wat aan hun lidmaatschap als ze goed en snel kunnen integreren in de Unie. Eventuele kandidaat-lidstaten moeten voldoen aan de Kopenhagen-criteria, maar dit vóóordat ze deze status krijgen. Andere statussen kunnen worden gebruikt om lidstaten aan de Unie te verbinden voordat ze daadwerkelijk kandidaat-lidstaat worden. Ten slotte komt iedere lidstaat het recht toe om uit de Unie te stappen.

Economische Zaken

Marktwerking en privatisering

Het marktmechanisme is een instrument dat gebruikt kan worden om efficiëntie binnen organisaties en waarde voor de klant te verhogen. Waar mogelijk moet dit worden ingezet, maar niet zonder te vergeten dat het marktmechanisme een middel is en geen doel. Het is wenselijk dat zaken die door private partijen kunnen worden uitgevoerd, ook "in de markt" worden gezet. Gezien ervaringen in het buitenland is het niet verstandig om het pakket aan verbindingen dat de NS verzorgt in delen aan te besteden. Het kan echter wel in een keer worden aanbesteed aan een private partij, waarbij natuurlijk geldt dat de NS ook mee kan bieden in die aanbesteding. Wel is het belangrijk dat Prorail in overheidshanden blijft.

Er zijn, naast het privatiseren van publieke partijen, veel mogelijkheden om zaken uit te besteden aan private partijen of samenwerking te creëren tussen privaat en publiek. Indien dit mogelijkheden biedt om meer te realiseren, of hetzelfde te realiseren met gebruik van minder publieke middelen, is dit erg wenselijk. Zo zou het geen slecht idee zijn om het uitbetalen van uitkeringen en het aanpak helpen van mensen volledig uit te besteden aan private partijen. Ook kan worden gedacht aan het privatiseren van de inning van belastingen. Zelfstandige bestuursorganen moeten weer publiek worden.

Ondernemerschap

Een voorname manier om werkgelegenheid te creëren is het ontstaan van nieuwe bedrijvigheid. Het stimuleren van mensen om voor zichzelf te beginnen is iets waar al op school meer op in kan worden gespeeld, maar ook kan de overheid een belangrijke rol spelen bij het begeleiden van deze mensen naar succes. Zo kan de overheid de kloof tussen kennis en bedrijfsleven verkleinen, de stappen die genomen moeten worden naar de oprichting van de eigen firma verkleinen en vergemakkelijken en moet de overheid de administratieve lasten voor het bedrijfsleven zoveel mogelijk terugdringen. Ondernemers moeten bezig zijn met geld verdienen en niet met het invullen van formulieren. Het is zeer verdedigbaar dat de overheid startsubsidies uitreikt aan ondernemers, zeker indien ze actief zijn op een innovatief gebied. Uiteraard is en blijft het hanteren van een lage vennootschapsbelasting het beste instrument om bedrijvigheid te bevorderen.

Infrastructuur, Ruimte en Milieu

Verkeer en vervoer

Nederland is al jaar en dag transportland. Een fatsoenlijk transportland beschikt over een transportsysteem dat elke reiziger of vervoerder afdoende bedient. Dat wil zeggen, er moet een fatsoenlijk wegennet zijn, er moeten goede trein- en busverbindingen beschikbaar zijn en goede connecties met het buitenland.

Wegennet

Belangrijk aan een wegennet is dat veel plekken intrinsiek bereikbaar zijn (oftewel lokale dekking), maar ook dat men over de lange afstand dit net goed kan bereiken. Nederland is redelijk kleinschalig, waardoor de vraag naar echte lange-afstandswegen geen prioriteit lijkt, met als gevolg dat snelwegen veel op- en afritten hebben waardoor het eigenlijk provinciale wegen zijn geworden. Men dient dit op te lossen door naast snelwegen parallelwegen aan te leggen en in bevolkte gebieden snelwegen boven elkaar te plaatsen, waarbij de doorgaande weg (met hogere snelheid en minder op- en afritten) zich het liefst ondergronds bevindt, gezien de bijkomende milieuvoordelen hiervan. Landsdelen die dit bereid zijn te realiseren dienen hier landelijke subsidie voor te krijgen. Op alle snelwegen dienen vrachtwagens overigens een permanent inhaalverbod te krijgen.

Het is onwenselijk dat het wegennet wordt betaald door mensen die er geen gebruik van maken. "De gebruiker betaalt" moet het credo zijn; er moet dus per kilometer geld worden geïnd door de overheid. Brandstofaccijns is hiervoor een prima middel, aangezien zuinige auto's hiermee ook nog worden beloond.

Het huidige wegennet in Nederland is qua structuur dekkend, op het punt na dat er een snelweg dient te worden gerealiseerd tussen de twee grootste steden in Nederland, namelijk Amsterdam en Rotterdam. Er moet een systeem van een variabele maximumsnelheid op de Nederlandse snelwegen komen. Hierbij hoeft niet aan het maximum van 120 kilometer per uur te worden vastgehouden.

Openbaar vervoer en spoor

De Nederlandse Spoorwegen verzorgt een belangrijk deel van het openbaar vervoer in Nederland en moet ervoor zorgen dat Nederland ook zonder auto bereikbaar blijft. De NS doet er goed aan de voordelen van trein ten opzichte van de auto uit te buiten en vernieuwende diensten aan te bieden, bijvoorbeeld door voor de langere afstanden meer te diversificeren in de soorten plekken die de trein aanbiedt. Ook dient de overheid de spoorcapaciteit op een aantal drukke trajecten te vergroten.

Het is niet meer dan normaal dat landsdelen bijdragen aan niet-rendabele lijnen die delen van hun grondgebied bereikbaar maken. Hetzelfde geldt in principe voor regionale busverbindingen.

Hoewel dit aan de stad of het landsdeel is om te beslissen, is gratis openbaar vervoer geen goede optie. Het kan ervoor zorgen dat mensen van de fiets in het OV worden gejaagd en daarnaast is het geen taak van de overheid om een voorkeurskeuze te maken in de soort vervoer die de burger kiest. Het is belangrijk dat de nationale overheid en de regionale overheden genoeg samenwerken om, bijvoorbeeld door nieuwe vormen van vervoer, gebieden bereikbaar te maken en te houden, bijvoorbeeld door het aanleggen van metro's en sneltrams in dichtbevolkte gebieden.

Lucht- en zeehavens

Waar zeehaven Rotterdam in de laatste jaren nog ruimte heeft gevonden om uit te breiden, loopt het nationale vliegveld Schiphol langzamerhand tegen de capaciteit aan die het op die locatie aan kan. Daarom is het een goed idee om de ontwikkeling van regionale vliegvelden zoals Eindhoven en Rotterdam beter mogelijk te maken. Om Schiphol te ontlasten kan het vliegveld Lelystad worden uitgebreid, zodat het een deel van de vluchten binnen Europa van Schiphol over kan nemen. Hiervoor is wel een harde eis dat er een snelle openbaarvervoersverbinding tussen deze twee vliegvelden wordt gerealiseerd. Er dient gekeken te worden naar de mogelijkheden van externe uitbreiding en eventuele verplaatsing van Schiphol.

Ruimte

Nederland is een van de dichtstbevolkte landen ter wereld. Om niet het dichtstgebouwde land ter wereld te worden, zijn meerdere benaderingen mogelijk. Het meest wenselijk is een combinatie van bescherming van aangewezen landschaps- en natuurgebieden en het stimuleren van hogere concentratie van bouw in steden. Dit betekent dat bepaalde gebieden in Nederland (er is er nu al een aantal, bijv. De Veluwe, De Biesbosch, etc.) moeten worden beschermd tegen welke bouw dan ook. Binnen steden moet zeker niet meer groen verdwijnen, maar kan de effectiviteit van ruimtegebruik worden verhoogd door op strategische plekken hoogbouw te gebruiken (ook voor woonfuncties!) en transport zoveel mogelijk ondergronds of boven op elkaar gestapeld (bijv. Lighttrail boven een weg) te plaatsen. In woonwijken moet voldoende ruimte zijn voor groen. Daarnaast moeten er voldoende mogelijkheden zijn voor kinderen om veilig buiten te kunnen spelen.

Wonen

Het wonen in Nederland is een goed voorbeeld van dichtgeslibde en verzielde collectiviteit. Deze collectieve aanpak heeft niet alleen veroorzaakt dat huur- en koopwoningen duurder zijn dan noodzakelijk, maar ook dat corporaties met miljarden aan publiek geld aanzienlijke delen van de vraagzijde van de woningmarkt weigeren te bedienen omdat deze niet winstgevend genoeg zouden zijn. Ook er weinig tot geen controle vanuit de woners op deze corporaties. Daarnaast zorgen maatregelen als huursubsidie en hypotheekrenteaftrek voor corrumperende effecten op de markt en daarom moeten deze worden afgeschaft. Het is niet aan de overheid om aan te geven op welke manier iemand moet wonen, daarom moet de keuze hoe en waar te wonen terug worden gegeven aan het individu. Ook moet een aantal rechten toekomen aan de huiseigenaar. Zo mag het niet zo zijn dat een huurder voor onbepaalde tijd een ruimte mag huren zonder dat de verhuurder op redelijke wijze het contract kan ontbinden. Een optie is om een tijdelijk huurcontract pas na 3 jaar om te zetten in een onbepaald contract, net als bij de arbeidsovereenkomst. Daarnaast moet er geen sprake zijn van een maximum-huurprijs, want dit voorkomt dat het systeem van vraag en aanbod goed kan functioneren.

Ruimte en natuur

In plaats van rode grenzen die de bebouwing in Nederland inperken, moet worden overgegaan op groene grenzen, die landelijke en natuurgebieden beschermen tegen nieuwe bebouwing. Hiertoe moet Nederland ook overgaan op het aanwijzen en ontwikkelen van nieuwe natuurgebieden. Zo kan "groene hart" deels worden bebouwd, maar het is zeer wenselijk als er meerdere grote natuurgebieden worden aangewezen om de omwonende bevolking rust en recreatie te verschaffen. Om de uitbreidingsdrang van gemeenten in te dammen moet het systeem van bestemmingsplannen die worden vastgesteld door de regionale besturen worden gehandhaafd en moet worden gestimuleerd dat gemeenten de ruimte die ze al hebben zo goed mogelijk benutten, bijvoorbeeld door gebruik te maken van hoogbouw en door meer en beter gebruik te maken van inbreidingslocaties.

Op het gebied van milieuvervuiling is het credo "de vervuiler betaalt" altijd wenselijk. Accijnzen moeten vervangen worden door een systeem van verhandelbare emissierechten. Verhandelbare emissierechten op uitstoot, zij het door industrie of door milieuvriendelijke auto's, zijn goede middelen om de luchtkwaliteit in Nederland zo hoog mogelijk te houden. Het duidelijk maken van de noodzaak om zuinig met energie om te springen is van belang om tegelijkertijd de energierekening laag te houden en een steentje bij te dragen aan een beter milieu.

Landbouwpolitiek

De landbouw moet niet langer een beleidsterrein van de Europese Unie zijn. In de toekomst wordt het weer door de individuele lidstaten uitgevoerd. De huidige, door de Europese Unie genomen, protectionistische maatregelen zijn strijdig met het voor het individu zo belangrijke streven naar mondiale vrijhandel. Het landbouwbeleid dient liberale uitgangspunten te bevatten en de sector dient geliberaliseerd te worden. Landbouw moet worden beschouwd als een gewone economische activiteit. Dit betekent dat er ruimte dient te zijn voor concurrentie tussen bedrijven. Niet alleen tussen bedrijven binnen de Europese Unie, maar ook daarbuiten. Het huidige landbouwbeleid belemmert die concurrentie binnen de EU door haar subsidies. De landbouwsubsidies verdwijnen derhalve, deze moeten worden afgebouwd in een periode van minder dan 20 jaar. Deze kunnen deels worden vervangen door

landschapssubsidies, maar in elk geval losgekoppeld van de productie en slechts indien de desbetreffende grond wordt opengesteld voor publiek.

Water

Schoon water is van levensbelang. Een Europees waterbeleid is voor Nederland gunstig, vanwege het feit dat Nederland benedenstrooms ligt en dus het afvoerputje van Europa is. Het vervuiler-en-gebruiker-betaalt-principe is ook op het waterbeleid van toepassing, op Europees en nationaal niveau.

De landsdelen zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van water en voor de aanleg van dijken. Daarvoor worden subsidies toegekend door de rijksoverheid. De rijksoverheid wijst de plekken aan waar dijken worden gebouwd en controleert de dijkveiligheid.

Energie

Het gebruik van fossiele brandstoffen moet worden afgebouwd. In een drukbevolkt land als Nederland zorgt het gebruik ervan voor milieu- en gezondheidsproblemen en op mondiaal niveau zorgt het voor een ongezonde geopolitieke situatie. De Nederlandse overheid dient te kiezen voor het gebruik van kernenergie. Aangezien de energiebehoefte van Nederland over 20 jaar ook veiliggesteld moet worden en het niet wenselijk is dat Nederland een netto-importeur is van energie, dient op korte termijn te worden overgegaan tot het bouwen van een aantal kerncentrales.

Om in de toekomst een optimale oplossing te vinden voor dit belangrijke vraagstuk, moet de overheid veel investeren in onderzoek naar kernenergie en alternatieve energiebronnen. Verzelfstandiging van energieleveranciers moet mogelijk zijn. Het beheer van het lichtnet dient echter in handen van (een agentschap van) de Nederlandse overheid te blijven om de toegang veilig te stellen.

Sociale Zaken

Bestaansminimum

Ieder individu is verantwoordelijk voor zijn of haar leven en de inrichting van dat leven. Het uitgangspunt dient te zijn dat iedereen zijn eigen broek op moet houden. De verantwoordelijkheid van de overheid is erin gelegen dat, indien een individu niet in staat is te voorzien in het eigen onderhoud, zij daarin tegemoet komt. Of iemand niet meer in staat is eigen inkomsten te vergaren, moet worden beoordeeld aan de hand van strikte voorwaarden. Die voorwaarden zijn streng doch rechtvaardig.

De overheid moet in die gevallen dat een individu er zelf niet voor kan zorgen, voorzien in een bestaansminimum, bijvoorbeeld in het geval van volledig arbeidsongeschikten. Op welk minimum iemand recht heeft, hangt af van de situatie waarin diegene verkeert.

De bijstandsuitkering voorziet in het bestaansminimum. Voordat iemand een bijstandsuitkering aan kan vragen, zijn er voorzieningen waarop iemand eerst terug kan vallen. Individuen die een aanspraak maken op zo'n voorziening, voldoen aan bepaalde voorwaarden. Indien iemand door zijn eigen schuld geen inkomsten vergaart, heeft diegene geen recht op bepaalde voorzieningen. Hij zal terug moeten vallen op de bijstandsuitkering en zal daar een korting op krijgen.

De bijstandsuitkering is niet vrijblijvend. Alle rechthebbenden moeten er alles aan doen om te zorgen dat ze weer aan de slag kunnen. In sommige gevallen is het echter zo dat het moeilijk voorstelbaar lijkt dat bijstandsgerechtigden zo weer aan de slag kunnen. In die gevallen moet bezien worden wat mogelijk is. Het uitgangspunt in die gevallen moet zijn dat de bijstandsgerechtigden zelfstandig mee kunnen draaien in de samenleving. Instroomfuncties gericht op integratie moeten mogelijk zijn, doch mogen niet concurreren met echte banen of tekorten bij de overheid opvullen. De sollicitatieplicht die geldt voor nabestaanden geldt ook voor politici en ambtelijke bestuurders die wachtgeld ontvangen.

Werkgelegenheidsbeleid

Scholing en onderwijs zijn essentieel voor de werkgelegenheid. Zonder (goed) onderwijs zijn de kansen op een baan gering. Voor het verkrijgen van werk is het noodzakelijk voor personen om verzekerd te zijn van voldoende kennis om in ieder geval aan de startkwalificaties van een functie te kunnen voldoen.

Het is aan de overheid om onderwijs mogelijk te maken op velerlei gebied: van kinds af aan door te verzekeren dat er goede basiseducatie bestaat die toegankelijk is, en op latere leeftijd door universiteiten en andere onderwijsinstellingen te stimuleren "life long learning" te faciliteren. De nadruk zal wel dienen te liggen op de eigen verantwoordelijkheid van het individu om zichzelf verder te ontwikkelen en hiervoor ook financiële investeringen te doen.

Daarentegen kan in het kader van om- en bijscholing voor werklozen veel verwacht worden van samenwerking met potentiële werkgevers. Werklozen kunnen een stageplaats aangeboden krijgen waarbij op kosten van de mogelijk nieuwe werkgever scholing plaatsvindt. Op het moment dat de werkgever de om- of bijschoolde werkloze aanneemt kan de overheid de werkgever hiervoor belonen.

Vrij verkeer van personen en werknemers binnen de EU

Binnen de Europese Unie geldt het vrije verkeer van personen. De Europese Unie dient er alles aan te doen om ervoor te zorgen dat voor werknemers uit alle lidstaten die bewegingsvrijheid er is. Wel geldt dat zodra niet-Nederlanders in Nederland werkzaamheden verrichten, ze dit doen naar Nederlandse arbeidsvoorwaarden. Door landen ingestelde quota op het toelaten van allochtonen van binnen de Unie zijn niet acceptabel.

Kinderbijslag

De kinderbijslag wordt afgeschaft. Individuen hebben eigen verantwoordelijkheden, en dat geldt ook

voor het krijgen van kinderen. Wanneer mensen kinderen krijgen, moeten zij voor de kinderen en de opvoeding de verantwoordelijkheid nemen. Echter, er zijn gevallen waarin het duidelijk is dat de ouders het financieel niet redden om kinderen op te voeden. Hierbij moet vooral gedacht worden aan mensen die op of net boven het bestaansminimum leven. Slechts in die gevallen heeft de overheid de verantwoordelijkheid om de ouders financieel bij te staan.

Werknemers en ontslagbescherming

Ambtenaren hebben dezelfde rechten als andere werknemers en genieten geen sterkere ontslagbescherming. Ook worden zij net als anderen afgerekend op prestaties, dus is er geen sprake van een automatische periodieke salarisverhoging, wat dan ook inhoudt dat oudere werknemers niet per definitie meer verdienen dan jongere werknemers. Het spreekt voor zich dat ervaring wel beloond wordt, bij de overheid net zoals in het bedrijfsleven. Het is dan ook uit den boze dat ambtenaren automatisch ontslagen worden op hun 65e levensjaar. Ook moet in het geval van ontslag, maar dit geldt voor elke werknemer, niet de nadruk liggen op dienstjaren. Indien een werknemer overlijdt, betekent dit niet dat de overheid een uitkering dient te geven aan een van de nabestaanden. Uiteraard komt de overheid reeds opgebouwde verplichtingen wel na.

Verlofregeling

Er zijn verschillende wettelijke regelingen die de werknemer recht geven op bepaalde verloven. Deze wettelijke regelingen dienen te worden afgeschaft. Het uitgangspunt dient te zijn dat de werknemer uitstekend zelf in staat is bepaalde verloven af te dwingen bij de werkgever. Deze verloven kunnen vooraf in het arbeidscontract worden opgenomen of staan vermeld in de CAO's.

Een uitzondering hierop is het ouderschapsverlof en het zwangerschapsverlof, deze worden wel standaard opgenomen in arbeidsovereenkomsten. De algemeen verbindendverklaring van CAO's moet worden opgeheven. Het enige geval dat de overheid zich bemoeit met onderhandelingen hierover, is als de overheid zelf de positie van werkgever bekleedt.

AOW / Pensioenstelsel

Door het natuurlijke fenomeen dat de ene generatie in grootte verschilt van de andere, zal in Nederland binnen afzienbare tijd een financieel probleem ontstaan. De kern van dit probleem is erin gelegen dat personen tot nu toe niet voor zichzelf vooruitkijken en sparen. Het is zaak dat mensen zelf verantwoordelijkheid nemen voor hun toekomst. Uiteindelijk dienen collectieve verzekeringen zoals de AOW gewoon privaat te worden geregeld, waarbij eenieder kan kiezen wanneer hij stopt met werken en hoe hoog de pensioenuitkering moet zijn en daar gedurende het werkzame leven ook de lasten van draagt. Hiertoe moet de huidige AOW gradueel worden afgebouwd zodat de burger tijdelijk kan voorzien in een eigen verzekering.

Integratie

Het beheersen van de Nederlandse taal is de belangrijkste basisvoorwaarde om goed te kunnen functioneren binnen de Nederlandse samenleving. Daarnaast moeten immigranten de basiswaarden van onze samenleving kennen en onderschrijven. Een goede integratie is een wederkerig proces. Niet alleen de immigrant moet zijn best doen om goed te integreren, ook de samenleving als geheel heeft hier een taak. Een onderscheid naar herkomst bij een sollicitatiegesprek moet worden bestreden.

De concentratie van immigranten in bepaalde wijken werkt de integratie niet in de hand. Desalniettemin kan de overheid niet met een actief spreidingsbeleid dit probleem voorkomen. Zo'n spreidingsbeleid maakt een veel te grote inbreuk om de keuzevrijheid van het individu. De overheid kan wel bij het huidige systeem van sociale woningbouw de spreiding van immigranten vergroten.

Onderwijs, Wetenschap en Cultuur

Lager Onderwijs

Het bijzonder onderwijs, ook met een bepaalde denominatie, geeft toegevoegde waarde aan het Nederlandse onderwijslandschap. Daarnaast zorgen de gemeenten voor het bestaan van scholen op algemene grondslag voor die ouders die daar behoefte aan hebben. Er dient een acceptatieplicht te bestaan voor alle scholen mits de grondslag wordt gerespecteerd. Wel dient op een beschouwde wijze onderwezen te worden over religie, maatschappij, evolutie en andere relevante zaken.

Het is belangrijk dat ouders de mogelijkheid hebben om de directie op een school te beïnvloeden, het beleid van een school moet worden vastgesteld door de ouders; dit betekent dat scholen, zij het basisscholen of middelbare scholen, de structuur hebben van een vereniging. Ouders moeten zeggenschap in plaats van medezeggenschap krijgen, in samenwerking met een professionele directie. Dit betekent ook dat elke school zijn eigen onderwijsvorm, zoals Montessori of Jenaplan, bij het begin van de oprichting vaststelt, mits de onderwijsinhoud en -kwaliteit voldoet aan landelijk bepaalde eisen.

Op inhoudelijk gebied wordt naast de reguliere onderwijsterreinen sowieso aandacht geschonken aan lichamelijke opvoeding, maatschappelijke vraagstukken en kennis van religies. Het is van belang dat de schoolweek lang genoeg is en dat de lengte hiervan voldoende is in die zin dat het de scholieren voorbereidt op het latere maatschappelijke leven, zoals werk of studie. Eventuele extra uren, extra inhoudelijke vakken of andere zaken met betrekking tot het inrichten van het lesprogramma is, de landelijke basiseisen respecterend, aan de desbetreffende school en ouders van individuele kinderen.

Voortgezet Onderwijs

Wat betreft het hele traject aan scholing in Nederland is het van belang dat een voorbereidende opleiding goede aansluiting biedt naar de opleiding die daarop volgt. De verantwoordelijkheid voor de inrichting en uitvoering van het Voortgezet Onderwijs moet liggen bij de deskundigen, de scholen zelf. Met het afschaffen van de basisvorming is al een grote onderwijshervorming hersteld. Scholen hebben nu de vrijheid de eerste drie jaar van het Voortgezet Onderwijs zelf in te richten, met de door het ministerie geformuleerde kerndoelen als handvat.

Voor de Tweede Fase en het daarbij horende studiehuis moet dezelfde vernieuwing worden doorgevoerd. Meer vrijheid in de samenstelling van het lesprogramma, zodat scholen zich ook beter kunnen profileren en specialiseren. De nu geldende profielen kunnen daarvoor een basis zijn, maar dat is geen verplichting. Het geven van die noodzakelijke ruimte aan scholen heeft als voordeel dat de lesprogramma's beter aansluiten op het hoger onderwijs en het vergroot het draagvlak onder docenten, het kapitaal van het onderwijs.

De eindtermen van de ene opleiding dienen te worden aangepast op de aanvangsniveaus van de leidingen daarna. Op de middelbare school moet het mogelijk zijn om vakinhoudelijk de breedte op te zoeken, maar daar moet wel in ogenschouw worden genomen dat dit gevolgen kan hebben voor de vervolgopleiding. Het is daarom wenselijk om enige diepte verplicht te stellen.

Het VMBO is nu een grote vergaarbak van allerlei soorten leerlingen met de meest uiteenlopende talenten. Die talenten kunnen ze nu niet optimaal ontplooiën omdat ze verplicht een breed vakkenpakket volgen waarvan soms een derde niet relevant of toereikend is. Daarom moet de MAVO in ere worden hersteld, voor de talenten in de knop die de langere aanloop en goede aansluiting op de HAVO nodig hebben. En compactere beroepswegen, met meer praktijkvakken en minder ballast.

Hoger Onderwijs

De rol van de staat in het Hoger Onderwijs is intrinsiek niet anders dan die in het onderwijs dat daar-naartoe leidt. Het is zaak om vanuit de overheid een bepaalde kwaliteit te garanderen en te zorgen dat ieder die daar toe in staat is, een bepaalde wetenschappelijke basisopleiding kan volgen. Hoe

de instelling de student opleidt zodat deze over de gevraagde kwalificaties beschikt, is niet direct relevant en is dan ook aan de onderwijsinstelling. Belangrijk is wel dat de overheid een onafhankelijk orgaan de gang van zaken laat controleren op resultaten. In het HBO zal veelal naar bepaalde praktijkkennis en/of vaardigheden worden gekeken, in het WO zal het vooral gaan om bepaalde academische competenties.

Een VWO-diploma (of in het geval van een HBO-bachelor, HAVO-diploma) dient van voldoende niveau te zijn om entree tot de bachelor zeker te stellen. Als vervanging hiervoor mag een toelatingstoets worden afgenomen.

Het voornaamste middel waarop het Hoger Onderwijs in Nederland selecteert is toelating door een diploma van de middelbare school. Dit dient zo te blijven. Niveau wordt niet gehaald door onderwijsinstellingen te laten selecteren aan de poort, maar door kwalitatief hoogstaand onderwijs aan te bieden. Hiertoe dient onderzoek ook te worden gewoven in het academisch onderwijs. Middels goede begeleiding op middelbare scholen, waar ook studenten van Hoger Onderwijs-instellingen een grotere rol in kunnen spelen, moet gezorgd worden dat de keuze van de aspirant-student zo afgewogen mogelijk is. Een waarheidsgetrouwe voorlichting is ook een punt waar het onafhankelijke accreditatieorgaan aandacht aan zou moeten besteden.

Het is wenselijk dat er in het spectrum van Hoger Onderwijs opleidingen worden aangeboden die meer gericht zijn op de praktijk, met daarnaast opleidingen die meer theoretisch gericht zijn. Samenwerking tussen instellingen die respectievelijk de eerstgenoemde en laatstgenoemde variant aanbieden, is geen probleem, zolang de kwaliteit van het aangeboden onderwijs maar op peil blijft. Kleinschaligheid in het onderwijs is ook een punt waar aandacht naartoe moet gaan. Het is van belang dat de student geprikkeld wordt door het vak en dat kan het liefst in directe dialoog met de mensen die het daadwerkelijk uitvoeren, namelijk de wetenschappers of de mensen uit het bedrijfsleven.

Het aantal HBO-opleidingen is groot. Voor de herkenbaarheid van een opleiding voor bijvoorbeeld werkgevers is het beter dat er minder wildgroei is aan HBO-opleidingen. Daarnaast brengen zoveel verschillende opleidingen extra kosten met zich mee. Natuurlijk dient verscheidenheid van én binnen opleidingen wel gestimuleerd te worden. Dat kan door het WO-model ook breder binnen HBO-instellingen toe te passen. Studenten beginnen met een vrij brede propedeuse, en volgen daarna een gekozen afstudeerrichting waarbinnen studenten zich kunnen specialiseren.

Waar docenten zo vrij mogelijk moeten worden gelaten in de uitoefening van hun vak, moeten studenten zo vrij mogelijk worden gelaten in het samenstellen van hun curriculum, het volgen van het onderwijs en het plannen van hun studieloopbaan. Hier moet natuurlijk wel bij worden opgemerkt, dat de eindtermen van een bepaalde opleiding, zeker indien het bepaalde gespecialiseerde beroepsgroepen betreft, in acht worden genomen. Ook is het belangrijk dat docenten en studenten een grote mate van inspraak kunnen hebben in de inrichting van onderwijs en onderzoek, de hoofdtaken van onderwijs- en kennisinstellingen.

Docenten en onderzoekers moeten worden afgerekend op hun prestaties, die dan ook gemeten moeten worden. Het is van belang dat hier gebruik wordt gemaakt van loopbaanplanning (tenure).

Bekostiging onderwijs

Het uitgangspunt wat betreft de bekostiging van Middelbaar en Hoger Onderwijs is dat de overheid een volledige vervolgopleiding aanbiedt. Er kan geen sprake zijn van studiefinanciering. Wel moet de overheid middels een Studentenbank tegen zeer lage rente leningen verstrekken aan studenten. Het is belangrijk dat Masteropleidingen voldoende lang zijn om de vereiste verdieping te bieden en de koppeling met onderzoek compleet uit te nutten. Hoewel de instelling voor een masteropleiding een hoger collegegeld mag vragen, mag de hoogte hiervan niet onbeperkt zijn.

Wetenschap

De overheid staat garant voor publiek bekostigd onderzoek, zowel toegepast onderzoek, maar ook vooral fundamenteel onderzoek. Dit betekent echter niet dat bedrijven, of publieke kennisinstel-

lingen in samenwerking met het bedrijfsleven, niet ook beide soorten onderzoek kunnen verrichten, natuurlijk met inachtneming van de onafhankelijkheid van de wetenschap. Het is juist ook belangrijk dat hierin wordt samengewerkt, om te zorgen dat de maatschappij zoveel mogelijk profijt trekt van de behaalde resultaten op dit vlak.

Cultuursubsidies

De overheid heeft een taak als het gaat om het (mede-)bewaren van het nationaal cultureel erfgoed en het toegankelijk maken hiervan voor eenieder. Het is dan ook wenselijk dat belangrijke musea, behalve de inkomstenbronnen die zij zelf aanspreken, middelen krijgen van de overheid om dit doel te bereiken. Dit houdt echter niet in dat culturele projecten die vanuit zichzelf financieel zelfstandig kunnen opereren of zelfs een commercieel karakter hebben, kunnen rekenen op deze steun. Het is onder meer dus geen taak van de overheid om het maken van films fiscaal voordeliger te maken.

Publieke omroepen

De publiek bekostigde en georganiseerde omroep moet bestaan uit één organisatie, die televisie moet maken op het gebied van nieuws en achtergronden, politiek, cultuur, wetenschap en educatie en andere berichten van maatschappelijke relevantie kan communiceren. De publieke omroep moet onafhankelijk verslaggeven en programma's maken; het bestuur van de omroep wordt hooguit op algemene beleidslijnen gecontroleerd door het parlement.

Gezondheidszorg

Ziektekosten particulieren

Het is van belang dat de overheid een basisgarantie biedt voor zorg voor al diegenen die dat nodig hebben. Echter, het is ook belangrijk dat de burgers in de zorgdekking die zij kiezen een bepaalde bewustwording hebben en verantwoordelijkheid nemen. Sommigen zullen andere dekking wensen dan anderen. Sommigen, zoals dat wel bij meer verzekeringen geldt, zullen bereid zijn meer risico te dragen dan anderen. Dit moet mogelijk zijn. Voorwaarde voor dit systeem van beperkte marktwerking in de zorg, is dat verzekeringsmaatschappijen verplicht moeten worden om patiënten te accepteren. De extra kosten die de ene patiënt met zich meebrengt moet de verzekeraar dan maar terugverdienen op de andere patiënten die minder kosten.

Op het gebied van zorgaanbieders is het een goede ontwikkeling dat publiek zorgaanbod gepaard gaat met private varianten. Op deze manier kunnen capaciteitstekorten bij publieke aanbieders worden opgevangen door het marktmechanisme. Dit gaat gepaard met meer beleidsvrijheid voor ziekenhuizen. Het mag echter niet zo zijn dat bepaalde delen van de zorgvoorziening worden afgestoten omdat deze niet rendabel genoeg zouden zijn. Er moet op redelijke afstand zorg aangeboden worden aan eenieder die dat nodig heeft.

Sport

Sport is een zeer belangrijk aspect op het gebied van volksgezondheid. En dient daarom een belangrijk onderdeel te zijn van het Lager en Middelbaar Onderwijs. Zodat het doen aan sport op jonge leeftijd al gestimuleerd wordt. Ook heeft sport een grote rol in het doen ontstaan van sociale verbanden en sociale kennis bij de beoefenaars. Het is goed dat sport voor zoveel mogelijk mensen toegankelijk is, daarom moet amateursport indien noodzakelijk door de overheid mogelijk worden gemaakt. Voor de aantrekkingskracht van amateursport is het echter ook van belang dat de topsport zichtbaar is en in goede staat verkeert. Dit moet dan ook tot op een redelijk niveau worden ondersteund. Dit mag echter nooit als gevolg hebben dat bedrijven die met sport bezig zijn staatssteun ontvangen, wat uiteraard al niet mogelijk is door de mededingingswet. Bedrijven die met sportclubs bezig zijn horen net zo behandeld te worden als andere bedrijven.

Abortus

Het recht om abortus te laten plegen is iets dat iedere vrouw toekomt. Dit betekent niet dat hier lichtzinnig mee moet worden omgesprongen. Vrouwen moeten er bewust van worden gemaakt wat de gevolgen van abortus kunnen zijn, zeker indien de ingreep plaatsvindt in een later stadium van de zwangerschap. Na achttien weken kan geen abortus meer plaatsvinden. In geval van minderjarigen is toestemming van ouders voor abortus niet verplicht. Wel dient er een psychologische evaluatie plaats te vinden alvorens de abortus plaatsvindt en dient de overheid zorg te dragen voor eventueel benodigde psychische begeleiding.

Drugs

De taak van de overheid is er in gelegen om mensen op de gevaren van het gebruik van softdrugs te wijzen. Over het gebruik van softdrugs an sich kunnen volwassenen prima zelf beslissen. De productie van softdrugs moet worden gelegaliseerd. Dit kan worden gereguleerd door de overheid, zodat de productie binnen de perken blijft en Nederland niet een eiland binnen de internationale gemeenschap wordt. De consumptie van softdrugs moet worden onderworpen aan accijnzen. De eventuele uitwassen van gebruik moeten worden bestreden, net als andere vergrijpen.

Euthanasie

Een ander voorbeeld van het recht op zelfbeschikking is de mogelijkheid die eenieder toekomt om een einde te maken aan het eigen ondraaglijk lijden. Indien hierin een bewuste keuze is gemaakt, dit wel onder supervisie van hiertoe opgeleide professionals, is het niet aan familie of aan andere externe partijen om deze wilsbeschikking op een of andere wijze terzijde te schuiven. De wilsbeschikking wordt vastgelegd bij een notaris.

Xenotransplantatie

Xenotransplantatie moet mogelijk zijn en mensen moet de mogelijkheid geboden worden door middel van xenotransplantatie aan een orgaan te geraken.

Donorregistratiesysteem

Gezien het zelfbeschikkingsrecht dat het individu heeft is het onwenselijk om een ja-tenzij-systeem in te voeren in de donorregistratie. Het feit dat iemand het codicil niet invult kan logistieke of andere oorzaken hebben. Wel dient het, om een zo volledig mogelijke registratie te hebben en het aanbod aan donororganen zo groot mogelijk te maken, verplicht te zijn om tijdens het 18e levensjaar het formulier in te vullen, op straffe van boete. Dit kan bijvoorbeeld bij het ophalen van het legitimatiebewijs. Ook moet goede informatie over het donorsysteem worden toegestuurd tijdens iemands 17e levensjaar.

Genetische modificatie

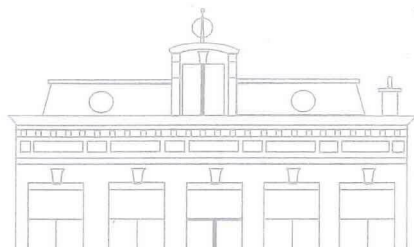
Er zijn veel kansen in de ontwikkelingen rondom genetische manipulatie. Genetische manipulatie moet gericht zijn op de verbetering van het milieu en de leefomstandigheden van de mens. Het onderzoek in deze richting dient gestimuleerd te worden binnen de grenzen en waarden van het ethisch toelaatbare. Dit houdt in dat er een harde grens wordt getrokken bij het creëren van zelfstandig denkende wezens. Het mag nooit zo zijn dat genetisch gemodificeerde organismen direct in aanraking kunnen komen met de natuurlijke tegenhanger.

Klonen

Het werken/onderzoeken met het menselijk genoom is niet iets waar lichtelijk mee omgesprongen moet worden. Er kan wel onderzoek worden gedaan naar het klonen. Hiervoor verleent de overheid een vergunning, zodat het onderzoek in banen wordt geleid. Experimenten met het klonen van foetussen of mensen moeten worden verboden. Het is al helemaal niet de bedoeling dat ouders hun toekomstige kinderen gaan "uitzoeken" alsof het een aankoop in de winkel betreft.

Dierenwelzijn

De mens dient respect te hebben voor dieren. Dierenmishandeling wordt daarom zwaar bestraft. Echter, soms is het uitvoeren van proeven op dieren nodig om mensenlevens te redden. Dit is dan toegestaan, met dien verstande dat het leed voor de dieren zo veel mogelijk beperkt dient te worden.

Herengracht 38a
2511 EJ Den Haag

Tel.: 070 - 36 22 433
Fax: 070 - 36 17 304

info@jovd.nl
www.jovd.nl

Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie